

לישועתך קויתי

על שולחנו של הגאון המקובל
איש האלקים הרב שמשון חיים בן הרב נחמן מיכאל נחמני זי"ע
מחבר הספרים הקדושים זרע שמשון ותולדות שמשון

פרשת ויחי תשפ"ד | גליון מס' 426

כי הנה כאשר בא יעקב לברך את בני יוסף, הסתלקה הימנו השכינה (רש"י). וחשש, שמא יש איזושהו פגם בבנים אלו. או משום שאינם, אשתו של יוסף, אינה הגונה לו. כי אז גם הבנים אינם הגונים, (עיין קידושין ע.). או שמא פגם יוסף בחטא, עד שהמשיך מחטאו על בניו, כפי הנודע מסוד הפסוק (איכה ה, ד), 'אבותינו חטאו ואינם...' ולכן שאל יעקב, 'מי אלה - שאינם ראויים לברכה', וכמו שפירש רש"י.

והשיב לו יוסף, 'בני הם אשר נתן לי אלקים בזה'. והנה תיבת 'בזה', צריכה ביאור. ורש"י פירש, שהראה לו שטר כתובה וקידושין. ויש לומר עוד, על פי המסופר בילקוט שמעוני (וישלח רמז קלד), כי אחר שהתענתה דינה, תחת שכם בן חמור, ילדה בת. ולקח יעקב ציץ של זהב, כתב עליו את השם הקדוש, תלאו בצווארה ושילחה מביתו. מיד בא המלאך מיכאל, והביאה אל ביתו של פוטיפר. וזו היתה אסנת, אשתו של יוסף.

זה מה שאמר יוסף 'אשר נתן לי אלקים בזה', שהוציא את אותו הטס עם השם הקדוש, בכתב ידו של יעקב, להראות לו כי האישה אשר לקח, כשירה והגונה היא לו.

וכלפי החשש השני, שמא פגם יוסף חלילה, הביט יעקב באמצעות חכמת הפרצוף, וראה כי יוסף בנו לא חטא כלל. וממילא, אף בניו ראויים לברכה. וזה מה שאמר ליוסף, 'ראה פניך לא פללתי' - לראותם שמורים בצלם אלוקים, ללא כל פגם. 'והנה הראה אתי אלקים גם את זרעך' - איך שגם הם, נקיים וטהורים המה.

וירא ישראל את בני יוסף ויאמר מי אלה. ויאמר יוסף בני הם אשר נתן לי אלקים בזה ויאמר קחם נא אלי ואברכם. ועיני ישראל כבדו מזוקן לא יוכל לראות... ויאמר ישראל אל יוסף ראה פניך לא פללתי והנה הראה אותי אלקים גם את זרעך. (בראשית מה, ח - י"ג)

ראשית דברינו, נדקדק במה שנראה כסתירה בדברי הפסוק, האם ראה יעקב בעיניו, או שלא ראה בהן. בתחילה אמר, 'ועיני ישראל כבדו מזוקן לא יוכל לראות'. ומיד לאחר מכן אומר יעקב, 'ראה פניך לא פללתי והנה הראה אתי אלקים גם את זרעך'.

עוד יש לדקדק במה שאמר, 'והנה הראה אתי אלקים גם את זרעך', שנראה כאילו זוהי הפעם הראשונה, שהוא רואה את זרעו של יוסף. והלא פעמים רבות ראה יעקב את בני יוסף, במשך כל שבע עשרה השנים שהיה במצרים, ואף לימדם תורה. ובכלל יש להבין, מה בא ללמדנו כל הפסוק הזה.

ויש לומר, כי הראיה שראה כעת את בני יוסף, אינה ראיה טבעית, של ראיה בעיניים. כי אם ראיה שכלית, בחכמת הפרצוף שהיתה לו ליעקב. וכמו שפירש בזהוהר הקדוש (ויחי רכז:), על מה שנאמר בתחילת הדברים, 'וירא ישראל את בני יוסף'.

לכן הקדים הכתוב לאמור, 'ועיני ישראל כבדו מזוקן לא יוכל לראות', כדי ללמדנו שהנאמר אחר כך, 'והנה הראה אלקים גם את זרעך', אינן הכוונה לראיה כפשוטה, כי אם לראיה שכלית.

נוכח להם, שיוסף הצדיק נשמר מכל רע, אף בשנות היותו לבדו בארץ מצרים. הלא כבר פסק החכם מכל האדם את פסוקו (משלי ו, כח), 'היחתה איש אש בחיקו ובגדיו לא תשרפנה'.

ברם, כאשר יבוא יהושע, מצאצאי אפרים בנו של יוסף, ויעמיד חמה ולבנה לעיני כל האומות, ייווכחו הכל לראות, כי לא היה שום פגם, לא ביוסף ולא בבניו. שכן, לולי היה יוסף פוגם חלילה, לא היה יוצא מזרעו צדיק כיהושע. באותה שעה, אף יתגלה למפרע, כי היו אפרים ומנשה ראויים לברכתו של יעקב. נמצא אם כן, שבזכות צאצאי אפרים, יתברר למפרע גם ייחוסו וטהרתו, של מנשה. אשר על כן, הקדים יעקב את אפרים בברכתו, כי לולא בירור טהרתו של מנשה על ידי צאצאי אפרים, מה תועיל לו כל הבכורה.

(זרע שמשון פרשת ויחי, מאמר י')

ולפי פירושו של רש"י, שהראה יוסף לאביו שטר כתובה, יש לפרש גם כן על דרך זו. שהיה יעקב חושש, שמא לא היו כל ענייני נישואיו של יוסף, באופן הראוי על פי תורה, (עיין נדרים כ:). ואולי זה מה שגרם, שלא היו בניו ראויים לברכה ותסתלק השכינה הימנו.

לכן הראה לו יוסף את שטר הכתובה, כדי לרמוז לו: 'אם דקדקתי כל כך לכתוב שטר כתובה, כדי לקיים את דברי חכמים בשלמות, וודאי שלא נכשלתי בעניינים אחרים, כאלו שיגרמו לבניי להיות פגומים'.

ואכן, הטעם האמיתי שבשלו הסתלקה השכינה מיעקב, כבר כתב רש"י, שהוא 'לפי שעתיד ירבעם ואחאב לצאת מאפרים, ויהוא ובניו ממנשה'.

(זרע שמשון פרשת ויחי, מאמר י')

ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו וזרעו יהיה מלוא הגויים. (בלאסיף מה, יט)

זרעו יהיה מלא הגויים - כל העולם יתמלא בצאת שמעו, כשיעמיד - יהושע מצאצאי אפרים), חמה בגבעון וירח בעמק אילון. (נצ"י)

הדברים צריכים ביאור. מה טעם הוא זה, כי בגלל שלעתיד יתמלא כל העולם משמעו של יהושע, לכן ניטלת כעת הבכורה ממנשה וניתנת לאפרים, להקדימו ראשון אף בברכתו. היכן מצאנו עוד כדבר הזה. וכי שבט לוי, אשר יצא ממנו משה רבינו, שעשה את כל הנסים והנפלאות במצרים, נטל בשל כך את הבכורה משבט ראובן.

ויש לפרש הדברים, על פי מה שהתבאר לעיל, כי יעקב אבינו הכיר בחכמת הפרצוף, איך שיוסף נשאר בצדקו ולא חטא בעריות, על אף ששהה כל כך הרבה שנים, בין המצרים שטופי הזימה.

אלא שעדיין הנחנו רק את דעתם של ישראל, מאמינים בני מאמינים, בתורה ובמדרשי חז"ל. אולם, מה נענה לאומות העולם. איך

מזכים את הרבים
תורמים ספרים לבתי כנסת

הישועה על פתחך!

מבדוי מן הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל: זוהי סגולה בדוקה מאות שנים.

הספר הקדוש והמסוגל
זרע שמשון המפואר
לקט אמרים נבחרים

יצא ב"ה חמשה כרכים על חמשה חומשי תורה

על פי דפוס ראשון ממוקד ומאיר עיניים מירוש פרי שמשון מדור מרגליות ופנינים פשוט ללמוד, להתענג ולהושיע בברכת המחבר

ניתן להשיג בחנויות הספרים
לפרטים: 05276-97791

להארות משוב וכן לקבלת העלון במייל lk0772027554@gmail.com